

UCHWAŁA Z DNIA 20 MAJA 2004 R.

SNO 15/04

Przewodniczący: sędzia SN Wiesław Maciak (sprawozdawca).

Sędziowie SN: Jerzy Kwaśniewski, Elżbieta Skowrońska-Bocian.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny w Warszawie w postępowaniu dyscyplinarnym na posiedzeniu bez udziału Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego w sprawie sędziego Sądu Rejonowego w związku z zażaleniem sędziego i jego obrońcy na uchwałę Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 12 lutego 2004 r. sygn. akt (...) w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej sądowej, zawieszenia go w czynnościach służbowych i obniżenia wysokości jego wynagrodzenia o 25 % na czas trwania tego zawieszenia

u c h w a l i ł:

1. z m i e n i ć zaskarżoną u c h w a ł ę przez uchylenie orzeczenia o zawieszeniu z urzędu sędziego Sądu Rejonowego w czynnościach służbowych i obniżeniu na czas trwania tego zawieszenia jego wynagrodzenia o 25 %, w pozostałej części utrzymując ją w mocy;
2. kosztami postępowania dyscyplinarnego obciążyć Skarb Państwa.

U z a s a d n i e n i e

W związku z wnioskiem Prokuratora Okręgowego o zezwolenie na pociągnięcie sędziego Sądu Rejonowego do odpowiedzialności karnej sądowej, w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstw polegających na tym, że:

I. w okresie od lutego do kwietnia 2002 r. w A., działając czynem ciągłym, pełniąc funkcję sędziego – komisarza w postępowaniu upadłościowym

Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Grupa (...) „F. (...)” z siedzibą w B., przyjął w związku z pełnioną funkcją od Wiesława K. – Syndyka Masy Upadłości Spółki z o.o. „F. (...)” w B., korzyść majątkową o wartości 4.064,84 zł, polegającą na pokryciu ze środków upadłego przedsiębiorstwa kosztów jego wyjazdu oraz w części kosztów wyjazdu Joanny M. do T., zorganizowanego na przełomie kwietnia i maja 2002 r., a tym samym, wiedząc o sposobie sfinansowania wyjazdu, przywłaszczył sobie mienie Spółki we wskazanej kwocie, na jej szkodę,

to jest przestępstwa z art. 228 § 1 k.k. i art. 284 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.;

II. w okresie od dnia 8 czerwca 2002 r. do dnia 17 października 2002 r. w A. działając czynem ciągłym, pełniąc funkcję sędziego – komisarza w postępowaniu upadłościowym Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Grupa (...) z siedzibą w B., przyjął w związku z pełnioną funkcją od Wiesława K. – Syndyka Masy Upadłości Spółki z o.o. „F. (...)” w B., korzyść majątkową o łącznej wartości 1.356,61 zł w ten sposób, że przyjął od Wiesława K. do użytkowania telefon komórkowy o nr (...), który został zakupiony ze środków Spółki oraz zarejestrowany na Syndyka Masy Upadłości Spółki „F. (...)”, wiedząc, iż rachunki za korzystanie z niego będą opłacane z majątku Spółki, a następnie telefon ten użytkował we wskazanym wyżej okresie, zaś rachunki za korzystanie z telefonu opłacane były ze środków Spółki z o.o. „F. (...)” w stanie upadłości, a tym samym, wspólnie z Wiesławem K., przywłaszczył sobie mienie Spółki we wskazanej kwocie, na jej szkodę,

to jest przestępstwa z art. 228 § 1 k.k. i art. 284 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.;

III. w okresie od lipca 2000 r. do 8 października 2002 r. w A., działając czynem ciągłym, pełniąc funkcję sędziego – komisarza w postępowaniu upadłościowym Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością „L. (...) B. (...)”, przyjął w związku z pełnioną funkcją od Romana D. – Syndyka Masy Upadłości

„L. (...) B. (...)” S.A. w C. korzyść majątkową o łącznej wartości 5.652,65 zł w ten sposób, że przyjął od Romana D. do użytkowania telefon komórkowy o nr (...), zarejestrowany na masę upadłości Spółki „L. (...) B. (...)”, wiedząc, iż rachunki za korzystanie z niego będą opłacane z majątku Spółki, a następnie telefon ten użytkował we wskazanym wyżej okresie, zaś rachunki za korzystanie z telefonu opłacane były ze środków „L. (...) B. (...)” S.A. w stanie upadłości, a tym samym, wspólnie z Romanem D., przywłaszczył sobie mienie Spółki we wskazanej kwocie, na jej szkodę,

to jest przestępstwa z art. 228 § 1 k.k. i art. 284 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.;

IV. w okresie lutego i marca 2002 r. w A., działając czynem ciągłym, w celu użycia za autentyczne, dokonał podrobienia dokumentów w postaci trzech faktur VAT o nr: (...) z dnia 21 lutego 2002 r., (...) z dnia 7 marca 2002 r. i (...) z dnia 14 marca 2002 r., wystawionych przez Biuro Podróży „P. (...)” w A. na rzecz Grupy F. (...) „F. (...)” Spółka z o.o. w stanie upadłości z siedzibą w B., z tytułu zakupu usługi turystycznej i wynajęcia sali konferencyjnej, w ten sposób, że złożył na nich podpis, w miejscu osoby uprawnionej do odbioru faktury o treści „W.K. (...)”,

to jest przestępstwa z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny uchwałą z dnia 12 lutego 2004 r., sygn. akt (...), na podstawie art. 80 § 1 oraz art. 129 § 2 i 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 z późn. zm.) zezwolił na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Rejonowego w zakresie opisanych wyżej przestępstw, w związku z uzasadnionym podejrzeniem ich popełnienia i z urzędu zawiesił sędziego Sądu Rejonowego w czynnościach służbowych, obniżając na czas trwania tego zawieszenia o 25 % wysokość jego wynagrodzenia.

Zażalenia od tego orzeczenia wnieśli, na podstawie art. 80 § 3 u.s.p. i art. 425 § 1 i 2 k.p.k., zarówno sędzia Sądu Rejonowego, jak i jego obrońca.

Sędzia Sądu Rejonowego zaskarżonej zarzucił uchwale:

1. „obrazę prawa materialnego, a mianowicie art. 228 § 1 k.k., art. 284 § 1 k.k. oraz art. 270 k.k. polegającą na błędnym zakwalifikowaniu postępowania sędziego jako czynów o charakterze przestępczym, skoro nie ziszczone zostały przesłanki tak stypizowanych przestępstw, a w szczególności nie ustalony został zamiar jak i wina w czasie czynów;
2. obrazę przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 5 § 2 k.p.k., art. 410 k.p.k., art. 424 k.p.k., która miała wpływ na treść uchwały, a wynikającą z oparcia orzeczenia tylko na okolicznościach obciążających i pominięcia dowodów korzystnych dla skarżącego, bez należytego uzasadnienia takiego stanowiska, w szczególności braku uzasadnienia i rozważań w zakresie zarzucanego czynu opisanego w pkt III uchwały;
3. obrazę przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 368 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. i art. 405 k.p.k., która miała wpływ na treść uchwały, gdyż nie rozpoznany został wniosek obrony o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania Wiesława K. , celem ustalenia okoliczności nieujawnionych w toku postępowania, a zmierzających do ustalenia prawdy obiektywnej;
4. obrazę przepisu prawa, a mianowicie art. 129 § 3 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, polegającej na tym, że Sąd Dyscyplinarny wydając uchwałę o zawieszeniu sędziego w czynnościach służbowych, nie mógł obniżyć jednocześnie wysokości wynagrodzenia sędziego, wobec którego nie wszczęto postępowania dyscyplinarnego;
5. błąd w ustaleniach faktycznych mających istotny wpływ na treść orzeczenia, a polegający na stwierdzeniu, że sędzia Sądu Rejonowego popełnił czyn w związku z pełnieniem funkcji sędziego – komisarza w postępowaniu upadłościowym „L. (...) B. (...)” S.A. w C., podczas gdy sędzia nigdy nie pełnił tej funkcji w tym postępowaniu upadłościowym;
6. błąd w ustaleniach faktycznych mających istotny wpływ na treść orzeczenia, a polegający na stwierdzeniu, że sędzia Sądu Rejonowego popełnił czyny

opisane w zarzutach w związku z pełnieniem funkcji funkcjonariusza publicznego a mianowicie sędziego – komisarza, podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego mogłaby tylko prowadzić do wniosku, iż nie tylko nie przyjęta została przez sędziego korzyść materialna, ale także brak jest związku między opisanymi czynami a pełnioną funkcją sędziego – komisarza”.

Na podstawie powyższych zarzutów skarżący wniósł o „...zmianę zaskarżonej uchwały i nieuwzględnienie wniosku prokuratora poprzez odmowę zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej.”

Natomiast obrońca sędziego Sądu Rejonowego zarzucając zaskarżonej uchwale: „błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na uznaniu, że określone zachowania sędziego Sądu Rejonowego wyczerpują znamiona przestępstw określonych w kodeksie karnym, podczas gdy prawidłowa prawna ocena tychże zachowań prowadzi do jedyne go nieodpartego wniosku, że owe działania żadną miarą za przestępstwa uznane być nie mogą”, wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i odmowę pociągnięcia do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Rejonowego.

Po wysłuchaniu sędziego oraz jego obrońcy podtrzymujących wnioski zawarte w zażaleniach oraz zapoznaniu się z pismem Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego, w którym usprawiedliwia nieobecność oraz wnosi o nieuwzględnienie zażaleń i utrzymanie zaskarżonej uchwały w mocy, Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Zażalenia sędziego Sądu Rejonowego oraz jego obrońcy w zakresie kwestionującym zasadność zezwolenia zaskarżoną uchwałą przez Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, nie zasługują na uwzględnienie.

Warunkiem podjęcia uchwały na podstawie art. 80 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 z

późn. zm.), zezwalającej na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej sądowej jest zebranie danych, które zawierają dostateczne podstawy do przedstawienia sędziemu zarzutu popełnienia przestępstwa. Chodzi więc o ustalenie, czy przedstawione Sądowi Dyscyplinarnemu dowody dostatecznie uzasadniają podejrzenie popełnienia przez sędziego przestępstwa. Rzeczą Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego orzekającego w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej sądowej była wyłącznie odpowiedź na pytanie – czy zebrane dotychczas dowody w dostatecznym stopniu uzasadniają przedstawienie sędziemu zarzutów popełnienia czynów zabronionych i ocena tego Sądu, zdaniem instancji odwoławczej, jest prawidłowa i poparta szczegółową analizą dokonanych w tej sprawie ustaleń faktycznych (por. uchwała SN z dnia 5 listopada 2003 r., sygn. SNO 68/03).

Zdaniem Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego, Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny w zaskarżonej uchwale, po wnikliwym przeanalizowaniu zebranego w sprawie materiału dowodowego, zasadnie podjął decyzję o zezwoleniu na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sądowej sędziego Sądu Rejonowego, co oczywiście nie przesądza o jego winie, bowiem zebrany dotychczas materiał dowodowy będzie podlegał weryfikacji w toku dalszego postępowania karnego, już z jego udziałem.

Jednocześnie Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny nie podzielił stanowiska Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego w zaskarżonej uchwale o zawieszeniu sędziego w czynnościach służbowych i obniżeniu na czas tego zawieszenia o 25 % wysokości jego wynagrodzenia.

Z ustaleń Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego wynika, że przeciwko sędziemu Sądu Rejonowego nie wszczęto postępowania dyscyplinarnego, co skutkuje, iż mimo uchylenia immunitetu, Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny, nie mógł w zaskarżonej uchwale zastosować art. 129 § 2 i 3 u.s.p., czyli wydać decyzji o zawieszeniu sędziego w czynnościach służbowych i obniżeniu jego wynagrodzenia na czas trwania tego zawieszenia.

Zważyć bowiem należy, że obowiązek zawieszenia w czynnościach przewidziany w art. 129 § 2 u.s.p. dotyczy tylko przypadków, gdy występują przesłanki przewidziane w art. 129 § 1 u.s.p, a więc gdy postępowanie dyscyplinarne już wszczęto. Jeżeli Sąd Dyscyplinarny rozpoznaje odrębnie wnioski o uchylenie immunitetu na podstawie art. 80 u.s.p., to uchwałę o zawieszeniu w czynnościach podejmie z urzędu tylko w przypadku zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, i jeżeli w tym momencie jest już wszczęte postępowanie dyscyplinarne. Mimo uchylenia immunitetu Sąd Dyscyplinarny nie może zastosować art. 129 § 2 u.s.p. (nie wyda z urzędu uchwały o zawieszeniu w czynnościach), jeżeli w tym momencie Rzecznik Dyscyplinarny nie podjął jeszcze postanowienia o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego (por. t. 3 i 4 do art. 129 u.s.p., Komentarz do Prawa o ustroju sądów powszechnych... pod red. Jacka Gudowskiego, Wydawnictwo Prawnicze Lexis Nexis, Warszawa 2002, s. 385 – 386 oraz uchwała SN z dnia 5 marca 2002, SNO 1/02, OSNKW 2002, z. 5-6, poz. 48).

Uchylenie immunitetu nie może powodować automatycznie zawieszenia sędziego w czynnościach służbowych, a co za tym idzie obniżenia wysokości wynagrodzenia w granicach od 25 % do 50 %.

W sytuacji, gdy w sprawie sędziego Sądu Rejonowego nie wszczęto postępowania dyscyplinarnego, Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny nie mógł zawiesić go w czynnościach służbowych i obniżyć na czas trwania tego zawieszenia o 25 % wysokości jego wynagrodzenia.

W tej sytuacji Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny orzekł jak na wstępie.